

ประโยค ป.ธ.๘
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๓๕

๑. ก็เพราะตัวบุคคลผู้ดำรงอยู่ในความไม่สำรวมเสียแล้ว ย่อมต้องถึงความเป็นคนเลี้ยงยาก และความเป็นคนบำรุงยาก ฉะนั้น ความไม่สำรวม ท่านจึงเรียกว่า ความเป็นคนเลี้ยงยาก และว่า ความเป็นคนบำรุงยาก ฯ ก็ เพราะตัวบุคคลผู้ดำรงอยู่ในความไม่สำรวมเสียแล้ว ย่อมต้องถึงความเป็นคนมักมากในปัจจัย ๔ และแม้จะได้ปัจจัยทั้งหลายขนาดเท่าภูเขาพระสุเมรุแล้วก็ยังต้องถึงความเป็นคนไม่สันโดษ ฉะนั้น ความไม่สำรวม ท่านจึงเรียกว่าความเป็นคนมักมาก และว่า ความเป็นคนไม่สันโดษ ฯ

อนึ่ง เพราะตัวบุคคลผู้ดำรงอยู่ในความไม่สำรวมเสียแล้ว ย่อมเป็นไปพร้อมเพื่อความคลุกคลีด้วยหมู่ และความคลุกคลีด้วยกิเลส ทั้งย่อมเป็นผู้คล้อยตามความเกียจคร้านคือย่อมเป็นไปพร้อมเพื่อความบริบูรณ์แห่งความเกียจคร้าน ๘ ประการ ฉะนั้น ความไม่สำรวม ท่านจึงเรียกว่า ความคลุกคลี และความเกียจคร้าน ฯ ก็ เพราะตัวบุคคลผู้ละความไม่สำรวมแล้วดำรงอยู่ในความสำรวมย่อมเป็นผู้เลี้ยงง่ายเป็นผู้บำรุงง่าย ย่อมถึงความเป็นคนมักน้อย และความเป็นคนหมดความทะยานอยากในปัจจัย ๔ ทั้งย่อมเป็นไปพร้อมด้วยความสันโดษ ๓ ประเภท คือ ยถาลาภสันโดษ ๑ ยถาพลสันโดษ ๑ ยถาสารูปสันโดษ ๑ ในปัจจัยแต่ละอย่าง ฉะนั้น ความสำรวม ท่านจึงเรียกว่า ความเป็นคนเลี้ยงง่าย ความเป็นคนบำรุงง่าย ความมักน้อย และความสันโดษ ฯ

ก็ เพราะตัวบุคคลผู้ละความไม่สำรวมแล้วดำรงอยู่ในความสำรวม ย่อมเป็นไปพร้อมเพื่อความขัดเกลา และเพื่อความกำจัดกิเลสทั้งหลาย ฉะนั้น ความสำรวม ท่านจึงเรียกว่า ความขัดเกลาและความกำจัด ฯ

อนึ่ง ตัวบุคคลผู้ละความไม่สำรวมแล้วดำรงอยู่ในความสำรวม ไม่เข้าใกล้กายทุจริตและวจีทุจริต ซึ่งไม่ชวนให้เกิดความเลื่อมใส คือ ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเลื่อมใสไม่สงบ ไม่เรียบร้อยแห่งจิต ย่อมเป็นไปพร้อมเพื่อความบริบูรณ์แห่งกายสุจริตและวจีสุจริต และกุศลวิตก ๓ ประการ ซึ่งตรงกันข้ามกับ



กายทุจริตเป็นต้นนั้นที่ชวนให้เกิดความเลื่อมใส คือ เป็นที่ตั้ง แห่งความเลื่อมใส สงบ
เรียบร้อย ฉะนั้น ความสำรวมทันท่วงทีเรียกว่าอาการที่ให้เกิดความเลื่อมใส ฯ

๒. ความจริง พระผู้เป็นลัทธิ แม้จะเป็นพหูสูต เพราะตนเป็นผู้หนักในลาภ
ก็แกลังกล่าวให้ผิดแบบแผน แสดงสัตตฤๅสน์ให้นอกธรรมนอกวินัย ย่อมทำอุปัชฌา
มากมาย คือ ย่อมก่อให้เกิดสังฆเภทบ้าง สังฆราชบ้าง ในพระศาสนา ฯ ฝ่ายพระผู้
เป็นลัทธิ ย่อมเป็นผู้รังเกียจ ใครต่อการศึกษาแม้เพราะเหตุแห่งชีวิต ก็ไม่แกลังกล่าว
ให้ผิดแบบแผน ย่อมแสดงเฉพาะธรรมเฉพาะวินัยเท่านั้น คือ ย่อมตั้งสัตตฤๅสน์ไว้
เป็นที่เคารพ ฯ จริงอย่างนั้น พระมหาเถระทั้งหลายในปางก่อน เปล่งวาจา ๓ ครั้งว่า
ในอนาคตกาล พระผู้เป็นลัทธิ จักรักษาไว้ได้ พระผู้เป็นลัทธิ จักรักษาไว้ได้ ดังนี้ ฯ ก็
พระรูปใดเป็นลัทธิ ดังกล่าวมาแล้วอย่างนี้ พระรูปนั้น เมื่อไม่ละไม่ฝ่าฝืนพระวินัย ย่อม
เป็นผู้ดำรงอยู่ คือ เป็นผู้ดำรงมั่นอยู่ในพระวินัย ด้วยความเป็นลัทธิ ฉะนั้นแล ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๘

แปล ไทยเป็นมคธ

พ.ศ. ๒๕๓๕

๑. ยสฺมา หิ อสํวเร จิตฺตสฺส ปุคฺคตสฺส อตฺตา ทฺวพฺพรตฺตญฺเจว ทฺวโปสฺตตฺตญฺ
อาปฺพชฺชติ ตสฺมา อสํวโร ทฺวพฺพรตฺตา ทฺวโปสฺตตฺตาติ จ วุจฺจติ ฯ ยสฺมา ปน อสํวเร จิตฺตสฺส
อตฺตา จตฺตสฺส ปจฺจเยสฺส มหิจฺจตํ สีนฺนรูปฺปมาณฺปิ จ ปจฺจเย ลทฺธา อสนฺตฺตฺตฺตํ อาปฺพชฺชติ
ตสฺมา อสํวโร มหิจฺจตฺตา อสนฺตฺตฺตฺตฺตาติ จ วุจฺจติ ฯ ยสฺมา จ อสํวเร จิตฺตสฺส อตฺตา
คณฺสจฺจคณฺนิกาย เจว กิเลสจฺจคณฺนิกาย จ สํวตฺตติ โกสจฺจชฺชานฺนคโธ จ โหติ อฏฺฐกฺกุสํวตฺตตฺต
ปาริวิริยา สํวตฺตติ ตสฺมา อสํวโร จคณฺนิกา เจว โกสจฺจชฺชญฺจจติ วุจฺจติ ฯ

ยสฺมา หิ อสํวโร ปฬาย สํวเร จิตฺตสฺส อตฺตา สุกฺโก โหติ สฺวโปสฺส จตฺตสฺส ปจฺจเยสฺส
อปฺปิจฺจตํ นิตฺตตฺตญฺหาวํ อาปฺพชฺชติ เอกเมกสฺสํญฺจ ปจฺจเย ยถาลาภยถาพลยถาสารูปปวเสน
ติปฺปเกทฺทาย สนฺตฺตฺตฺตฺตฺตา สํวตฺตติ ตสฺมา สํวโร สฺวกรตฺตา เจว สฺวโปสฺตา จ อปฺปิจฺจโธ จ
สนฺตฺตฺตฺตฺตฺตา จติ วุจฺจติ ฯ ยสฺมา ปน อสํวโร ปฬาย สํวเร จิตฺตสฺส อตฺตา กิเลสํญฺจ สจฺจเลชตฺต
เจว นิตฺตญฺนตฺตย จ สํวตฺตติ ตสฺมา สํวโร สจฺจเลช จ ฐโธ จติ วุจฺจติ ฯ ยสฺมา จ อสํวโร
ปฬาย สํวเร จิตฺตสฺส อตฺตา กายวาจํญํ อปฺปาสาทิกํ อปฺปาสาทนียํ อสนฺตมสสารูปปี
กายวจฺจิจฺจจฺจจฺจจฺจ จิตฺตสฺส อปฺปาสาทิกมปฺปาสาทนียํ อสนฺตมสสารูปปี อฏฺฐกฺกุสํวตฺตตฺตยญฺจ
อนุปคฺคมม ตพฺพิปริตฺตสฺส กายวจฺจิจฺจจฺจจฺจจฺจ จ ฐโธ จติ วุจฺจติ ฯ ยสฺมา จ อสํวโร
ปฬาย สํวเร จิตฺตสฺส อตฺตา กายวาจํญํ อปฺปาสาทิกํ อปฺปาสาทนียํ อสนฺตมสสารูปปี
กายวจฺจิจฺจจฺจจฺจจฺจ จิตฺตสฺส อปฺปาสาทิกมปฺปาสาทนียํ อสนฺตมสสารูปปี อฏฺฐกฺกุสํวตฺตตฺตยญฺจ
อนุปคฺคมม ตพฺพิปริตฺตสฺส กายวจฺจิจฺจจฺจจฺจจฺจ จ ฐโธ จติ วุจฺจติ ฯ

(ปรุณสมันตปาสาทิกา ปรุณปวารจิก หน้า ๒๕๕-๒๖๐)

๒. อลฺลชฺชํ หิ พุทฺธสฺสโตปิ สมนํ ลาภครุทฺตย ตณฺตี วิสํวาทฺเตว อฏฺฐมํ
อฏฺฐมํ สจฺจตฺตสํญฺจํ ที่เปตฺวา สาสเน มหนฺตํ อปฺปทวํ กโรติ สจฺจเมทฺตมํปิ สจฺจวราจิมํปิ
อปฺปาทฺเตติ ฯ ลชฺชํ ปน กุฏฺฐจฺจโก ลิกฺขากาโม จีวิตฺเตทฺตปิ ตณฺตี อวิสํวาทฺเตว ฐมฺมเมว



วินยเมว ทีเปติ สตฺตฺตาสนํ คุรํ กตฺวา จเปติ ฯ ตถาหิ ปุพฺพเพ มหาเถรา ติกฺขคฺคํ วาจํ
นิจฺฉาเรสํ อนาคเต ลหฺวํ รกฺขิสฺสตี ลหฺวํ รกฺขิสฺสตีติ ฯ เอวํ โย จ ลหฺวํ โส วินยํ
อหฺนโต อโวกกมฺนโต ลหฺวภาเวน วินยํ จโต โหติ ปตฺติจโตติ ฯ

(ปฐมสมันตปาสาทิกา ทศปิปรากิก หน้า ๒๗๖-๒๗๗)